Чи вдасться зберегти закон про мову

Читать на русском | Додати як бажане джерело в Google

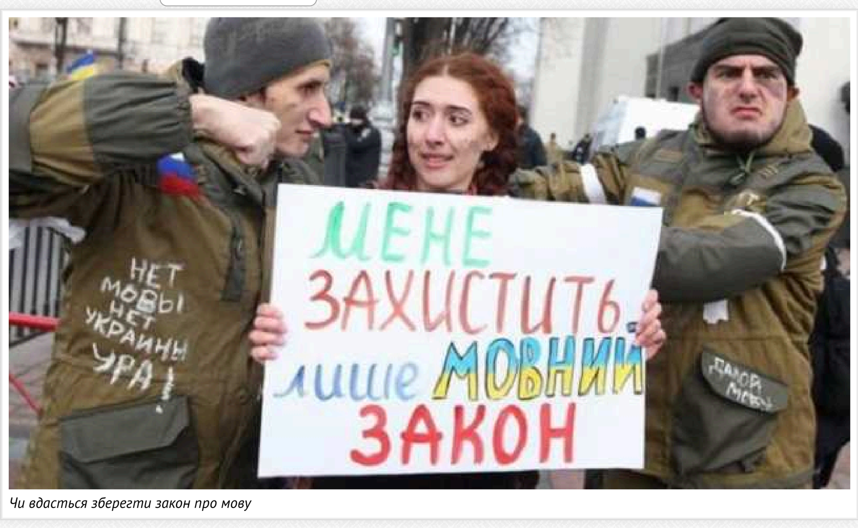

Чи вдасться зберегти закон про мову

Законопроєкт "Про внесення змін до деяких законів щодо підтримки вітчизняних виробників теле- та кінопродукції в період карантину" Верховна Рада розглядала 1 червня. Його подали депутати "Слуги народу" Микита Потураєв і Євгенія Кравчук.

Передбачав перенесення термінів переходу теле- й кіноіндустрії на українську мову з 17 липня цього року. За проголосували 204 народних обранців. Не внесли навіть у порядок денний.

Це не перша спроба змінити закон, щоб низка його положень не набула чинності. У січні Рада розглядала кілька законопроєктів щодо "перенесення" норм про обов'язкову українізацію сфери послуг, які запрацювали 16 січня 2021 року. А також майбутнього стягнення штрафів за порушення мовного законодавства. Їх теж не ухвалили.

Що передбачає закон про мову.

Головна й найближча дата, навколо якої ламають списи, – 16 липня 2021 року. Набуває чинності частина 6 статті 23: "Мовою поширення та демонстрування фільмів в Україні є державна мова". Тоді ж українська стане "мовою проведення культурно-мистецьких, розважальних та видовищних заходів" та "мовою туристичного й екскурсійного обслуговування".

16 січня 2022 року: всеукраїнські газети й журнали муситимуть мати українську версію, якщо вони не видаються однією з мов Євросоюзу чи кримськотатарською.

Квоти на телебаченні й радіо зростуть до 90 відсотків

16 липня 2022 року: всі сайти компаній в Україні та користувацькі інтерфейси матимуть українську версію. І тоді ж запровадять штрафи за повторне порушення закону.

16 липня 2024 року: всі регіональні газети й журнали отримають українську версію, а квоти на телебаченні й радіо зростуть із 75 до 90 відсотків – для національних ЗМІ та з 60 до 80 процентів – для регіональних.

З 16 січня 2030 року передбачено проведення зовнішнього незалежного оцінювання лише українською.

Сам принцип закону окреслював поетапність його запровадження в різних сферах. Інакше величезна кількість депутатів – і пов'язаних із цим бізнесом, і хто був проти мовного закону та сподівався, що перенесення норм призведе до їх виконання "як рак на горі свисне", або й скасування – категорично відмовлялася за нього голосувати. Тому така поетапність була радше компромісом, щоб ухвалити закон у цілому. Звісно, не в останню чергу, цьому сприяло бажання Петра Порошенка виграти президентські вибори. Інакше закон не ухвалили б узагалі.

Проте зараз ці етапи щоразу перетворюватимуться на рубікон. Ближче до кожної з дат на нас чекатимуть запеклі битви з лобістами й українофобами найрізноманітніших форм. Теперішні законопроєкти – відхилений і, очевидно, кілька подальших – спрямовані саме проти запровадження української в кіноіндустрію. Адже норма вимагає не лише україномовного продукту. Вона забороняє субтитри в російськомовному. Тобто потрібні винятково дубляж або озвучка. Чого вкрай не хочуть телеканали.

Не секрет, що президент, його найближче оточення й величезна частина депутатів і міністрів від "Слуги народу" пов'язані з російськомовним телевізійним продуктом. Отже, зміни з 16 липня стосуються їх особисто. По суті, всього російськомовного "95-го кварталу". Фільми й телепрограми студії не відповідатимуть закону. Не кажучи про величезну індустрію серіалів та іншої продукції мало не всіх каналів в Україні.

Робиш продукт українською – втратиш російський ринок. Робиш російською – позбудешся українського

Логіка цієї продукції завжди була та сама – продати в Росію. Тому жодної української мови, а часто й будь-якої прив'язки до України, чекати не доводилося. Натомість, зараз кінопродюсери мають обирати: робиш продукт українською – втратиш російський ринок. І, як сором'язливо нагадував міністр культури Олександр Ткаченко з того-таки кола лобістів, "ринок країн СНД". Робиш його російською – втратиш ринок український. Цуґцванґ?

Отже, потрібно скасувати або хоч перенести ці пункти закону. Під соусом "захисту національного виробника", який "постраждав від коронавірусу". На думку "слуг" саме ковід винен у тому, що українські виробники та продюсери не здатні робити продукт українською мовою. А ми ж то думали.

Найбільші українські медіахолдинги створили надпотужне лобі, домагаючись скасування чи перенесення на невизначений час цього пункту.

Досі це виглядало просто, про що не раз заявляв Ткаченко: все має бути "красиво і демократично", без "штрафів", шляхом "заохочень". Людською мовою – головна мета "зеленої" влади прибрати таке зобов'язання. Отже, після приходу до керма "слуг" парламент мав "удосконалити" закон про мову й видалити "порушення прав виробників". Спікер Разумков так поспішав, що поставив цей законопроєкт в обхід рішення комітету, – по суті незаконно.

Проте реальність видалася значно складнішою. Зеленський потрапив у глухий кут – велика частина проросійських виборців переорієнтувалася на підтримку Опозиційного блоку та подібних проєктів. Ухвалення будь-яких змін до закону про українську мову відверне ще й проукраїнську частину електорату. Це може призвести до цілком реального провалу на наступних президентських виборах. Бо наслідки таких відверто українофобських змін – непередбачувані.

"Влада боїться, що будь-які зміни до закону про мову спровокують масові протести, які можуть непередбачувано змінити політичний спектр України. Тому, ймовірно, "зелені" вдаватимуть, що намагаються ухвалити рішення, і розводитимуть руками – голосів немає?" – пише журналіст Ігор ЛУБ'ЯНОВ. Художник Дмитро СКАЖЕНИК це бачить так

Більше того, ставка на якомога тихіше протягування поправок не спрацювала ні в січні, ні в червні. Розгляд законопроєктів моментально мобілізував громадянське суспільство. А це, хоч-не-хоч, зумовлює потужний тиск на парламентаріїв. Ніхто не хоче потрапити у список українофобів. Навіть така поважна людина, як Мустафа Джемілєв, який проголосував за, – вже піддалася обструкції. Не кажучи про решту "списку 204". Прізвища депутатів розлетілися інтернетом і пресою, викликавши хвилю обурення. Відповідно й антирейтинг. А він перекреслює для багатьох із них політичне майбутнє. Тобто ситуація така сама, як і з Зеленським. Тож ангажуватися на таку авантюру – себе не поважати.

Але величезне лобі медіабізнесу стискає депутатів у лещата. Погано і так, і інак. Зрозуміло, що це великі гроші й контракти. А тут ці "бандерівці" чи "нацики", як зараз модно серед російськомовних, не дають заробляти. Мовляв, задовбали вже своєю мовою. Ясна річ, депутатів намагатимуться купити. Можливо, і з президентом домовлятимуться, ламатимуть через коліно. Тим більше, представники медіагруп давно перебувають у самому парламенті й уряді. Автор законопроєкту Потураєв – колишній керівник StarLightMedia. Міністр Ткаченко очолював 1+1.

Зміни до закону можуть призвести до провалу на президентських виборах

До депутатів звернулися медіахолдинги "1+1 медіа" (Ігор Коломойський), StarLightMedia (Віктор Пінчук), "Медіа Група Україна" (Рінат Ахметов) та Inter Media Group (Дмитро Фірташ і Сергій Льовочкін) – тобто головні "кнопки" українського телебачення. Прохання перенести запровадження норми підтримали всі основні продакшн-студії, що виробляють російськомовний продукт. Пропонують ті самі казки – краще підтримувати, а не забороняти. Тобто ми й далі показуватимемо російськомовний продукт, а за україномовний ви нам доплачуйте. Бо тут таке – коронавірус.

Тож це ще й боротьба романтиків з олігархами. Ніхто не хоче втрачати прибутки. І щойно зайшлося про серйозні галузі, опір наростатиме. Бо олігархи упевнені, що українці "и так поймут", а от росіяни, куди вони збувають продукцію, "не поймут". Відповідно чуємо скиглення про "кому потрібні ті фільми українською?" Те, що вони насамперед треба українцям, їх не переконує.

Залишилося трохи потерпіти. У наступні тиждень-два стане зрозуміло, чи виграли ми цю боротьбу, чи українізація ефіру зостанеться недосяжною мрією ще деякий час.

Підозрюю, влада боїться, що будь-які зміни до закону про мову спровокують масові протести. Зрештою, правильно робить. Спроба відредагувати норми закону можуть стати потужним каталізатором протестних настроїв, які восени мають шанс непередбачувано змінити політичний спектр України. Підносити сірник до діжки з порохом не хоче ніхто. Тому, ймовірно, "зелені" намагатимуться імітувати прагнення щось змінити в законі, допоки ця норма не набуде чинності. І розводитимуть руками – голосів немає.

Та навіть тоді від закону не відчепляться. Хоча варто було би. Бо нарешті ухвалено повноцінний усеохопний документ, досить ліберальний і не занадто розмитий, щоб цю тему можна було відкласти з порядку денного. Принаймні для умовно "українських" сил, якими вважають себе "зелені". Бо ж сили проросійські, ясна річ, постійно торпедуватимуть мовне питання, розколюючи суспільство.

Аж ні. Навіть виграна битва за україномовну телепродукцію лише відкриє шлях до наступного великого протистояння, час якого настане в середині січня 2022 року, – друковані ЗМІ. Підозрюю, на нас чекатиме те саме з боку медіагруп, які представляють газети, журнали й електронні медіа. Позитив у тому, що "Слуга народу" менше залучена до цієї сфери, ніж до телевізійної, але конфлікт буде не менший.

Крига скресла

Насамкінець визнаю, що від кількох друзів і знайомих не раз чув, що закон про мову не працюватиме. Його або скасують, або не виконуватимуть. Ну, бо чинитимуть опір – олігархи, ЗМІ, російськомовні. "Це неможливо", – казали й кажуть вони.

Але два з половиною роки дії закону демонструють вражаючі успіхи. Опір є, і він потужний. Так, є величезна кількість людей, які свідомо нехтують законом та ігнорують його. Водночас рівень його виконання перевершив мої сподівання. Українська справді з'явилася в багатьох сферах, де її раніше не було. На моїх очах змінювали вивіски у крамницях. Російськомовні продавці переходили на українську. Нею починали читати курс буквально посередині – "а відсьогодні ми українською". З'явилися серіали, і їх багато! Клацаєш канали й бачиш українську продукцію. Вона все ще в морі російськомовного контенту, проте її вже видно. І можна дивитися. І навіть обирати.

Отже, читаючи пости у фейсбуку про чергове "цього ніхто на каналах не дотримуватиметься", з оптимізмом дивишся в майбутнє. Бо крига скресла.

Ігор Луб'янов, опубліковано в журналі КРАЇНА

Теги: Закон | Українська мова | державна мова | Закон про мову | мовний закон

Марія Войтенко
оглядач новин

11 червня 2021 г., 15:59 | Переглядів: 1107 | Коментарі: 1

Роздрукувати | Надіслати товаришу

Важливі новини

17.08.2026 5 мільйонів доларів за дрони фірмі з фейковим Ozempic: як «Стрим техно» Конотопського уклала угоду з... #БПЛА #дрони #Схеми

08.08.2026 Друг Василя Малюка, якого НАБУ підозрює у вимаганні 1 мільйона доларів, виявився учасником сходки ро... #СБУ #Рудьковский #Малюк Василь

ЦЕНЗУРА — ЯК ОБІЙТИ БЛОКУВАННЯ І ЧИТАТИ НАШ САЙТ

Останні новини

По даті | По переглядам | По коментарям

18:48 Туреччина звернулася до Інтерполу щодо арешту Нетаньягу: в Ізраїлі різко відреагували
18:42 Кількість загиблих через атаку РФ на Кривий Ріг зросла до шести, постраждалих — до 91
18:37 Помер колишній басист легендарного гурту Queen Баррі Мітчелл — йому було 76 років
18:31 У Фінляндії заявили про ймовірне порушення повітряного простору російським літаком
18:26 Угода Столара та Микитася: ЗМІ оприлюднило деталі спільних проєктів і розподілу коштів
Підписуйтесь на наш канал в Telegram. Оперативно про головне
18:20 У Кривому Розі зросла кількість постраждалих до 91: 21 людина у важкому стані
18:17 Зеленський заявив про цинічний удар РФ по ТЦ у Кривому Розі: п'ятеро загиблих, 52 постраждалих
18:12 НБУ проводить позапланові перевірки "Сенс Банку" через внесення 150 мільйонів гривень застави за Галущенка
18:07 У Чернігові пролунав вибух
18:02 ТРЦ «Сонячна галерея» у Кривому Розі охопила масштабна пожежа після атаки РФ
17:57 Корецький запропонував відкласти призначення нового голови «Нафтогазу» до завершення опалювального сезону
17:54 Міноборони Німеччини підтвердило дезертирство українських військових під час навчань
17:50 Пашинян вирішив відкликати посла Вірменії з Росії на тлі напруження у відносинах
17:44 З'явилися кадри руйнувань усередині ТЦ у Кривому Розі після удару РФ
17:38 Понад 50 поранених у Кривому Розі після атаки РФ: є загиблі
17:33 Північна Корея направила до Росії новий військовий контингент із 8500 військових — ГУР
17:27 Російські удари поставили українську металургію на межу зупинки: галузь втрачає мільярди доларів
17:21 Нові кадри наслідків атаки на Кривий Ріг
17:15 ГУР заявило про секретний російський комплекс біолабораторій на острові у Тверській області
17:09 Сили оборони уразили аеродром «Ахтубінськ»: пошкоджено російський Су-34
17:03 З'явився момент другого влучання по ТЦ у Кривому Розі
16:59 РФ повторно атакувала торговельний центр у Кривому Розі: двоє загиблих і 12 постраждалих

Теги новин

COVID-19 агрессия России Атака Війна Война ВСУ Вторжение Дональд Трамп Донбасс ДТП Зеленский ЗСУ Киев Київ коронавирус Коррупция Напад Росії на Україну Нападение России на Украину оккупанты окупанти Порошенко Путин Росія Россия СБУ США Украина Україна ЧП Эпидемия коронавируса

Наші опитування

Чи вірите ви, що Дональд Трамп зможе зупинити війну між Росією та Україною?

- Так, повністю зможе
- Частково зможе, але не відразу
- Ні, не зможе
- Це залежить від дій інших сторін
- Важко відповісти

Голосувати

Показати результати опитування
Показати всі опитування на сайті

Коментарі:

comments powered by Disqus

2013-2026 © АНТИКОР — національний антикорупційний портал
Реклама на сайті • Наші партнери
Політика конфіденційності

Використання матеріалів сайту дозволено лише за наявності активного гіперпосилання на джерело. Усі права на тексти, зображення, фотографії та відеоматеріали належать їх авторам.

0.044375